

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 285/2025-13

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ladislava Dudítša a sudcov Libora Duľu (sudca spravodajca) a Rastislava Kaššáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], t. č. v [REDAKOVANÉ], zastúpeného Advokátska kancelária Mandzák a spol., s.r.o., Zámocká 5, Bratislava, proti postupu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 2TdoV/5/2024 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 21. mája 2025 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom najvyššieho súdu v dovolacom konaní vedenom pod sp. zn. 2TdoV/5/2024, ako aj postupom súvisiacim so sťažnostným konaním na najvyššom súde vedenom pod identickou spisovou značkou. Sťažovateľ navrhuje prikázať najvyššiemu súdu v dotknutom konaní konať bez zbytočných prietahov, priznať mu primerané finančné zadosťučinenie a trovy konania.

2. Z ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ spolu so spoluobvineným [REDAKOVANÉ] boli rozhodnutím Špecializovaného trestného súdu v Pezinku sp. zn. PK-1T/9/2019 z 27. februára 2020 uznaní za vinných z obzvlášť závažného zločinu falšovania, pozmeňovania a neoprávnenej výroby peňazí a cenných papierov spáchaného formou spolupáchateľstva a zo zločinu marenia spravodlivosti spáchaného v spolupáchateľstve na skutkovom základe opísanom vo výroku rozhodnutia súdu prvého stupňa, začo bol sťažovateľovi uložený úhrnný trest odňatia slobody v trvaní 19 rokov so zaradením do ústavu na výkon trestu s maximálnym stupňom stráženia

a peňažný trest vo výške 10 000 eur a pre prípad, že by bol jeho výkon úmyselne zmarený, náhradný trest odňatia slobody vo výmere 10 rokov. Zároveň mu bol uložený ochranný dohľad na 2 roky.

3. Proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa podal sťažovateľ odvolanie, o ktorom rozhodol najvyšší súd uznesením sp. zn. 4To/7/2020 z 12. januára 2021 tak, že podľa § 319 Trestného poriadku odvolanie sťažovateľa, ako aj spoluobvineného, prokurátora a poškodeného zamietol.

4. Sťažovateľ a spoluobvinený proti odvolaciemu rozhodnutiu podali 22. apríla 2024 dovolanie. Okrem iného sťažovateľ v dovolaní uplatnil i dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. e) Trestného poriadku, v ktorom namietal zaujatosť členky senátu súdu prvého stupňa Mgr. Pamelý Záleskej. Aktuálne je konanie vedené na dovolacom súde pod sp. zn. 2TdoV/5/2024.

5. Sťažovateľ vzniesol námietku zaujatosti proti menovanej sudkyňi prvotne v rámci odôvodnenia sťažnosti z 22. augusta 2023 proti uzneseniu súdu prvého stupňa z 30. júna 2023, o ktorej rozhodol Špecializovaný trestný súd uznesením sp. zn. PK-1T/9/2019 z 11. apríla 2024 tak, že menovaná sudkyňa nie je vylúčená z prejednávania veci. Proti predmetnému uzneseniu podal sťažovateľ sťažnosť, ktorú najvyšší súd uznesením sp. zn. 3 Tost 29/2024 z 18. septembra 2024 zamietol.

6. Najvyšší súd uznesením sp. zn. 2TdoV/5/2024 z 9. októbra 2024 prejednal námietky zaujatosti sťažovateľa a rozhodol tak, že JUDr. Juraja Klimenta z trestného konania vylúčil a JUDr. Petra Štífta z trestného konania nevyklúčil. Okrem sťažovateľa oznámili 15. mája 2024 zaujatosť i samotní sudcovia.

7. Sťažovateľ 9. októbra 2024 uplatnil ďalšiu námietku zaujatosti proti JUDr. Petrovi Kaňovi, ako aj JUDr. Jane Kostolanskej pre ich pomer k prejednávanej veci a súčasne i pre pomer k osobe sťažovateľa. V uplatnenej námietke zaujatosti sťažovateľ preventívne uplatnil i námietku zaujatosti proti sudcovi JUDr. Jozefovi Šutkovi z totožných dôvodov.

8. Proti uzneseniu najvyššieho súdu sp. zn. 2TdoV/5/2024 z 9. októbra 2024 podal sťažovateľ 2. decembra 2024 sťažnosť z dôvodu nevyklúčenia JUDr. Petra Štífta z vykonávania úkonov v jeho trestnej veci, o ktorej rozhodol najvyšší súd uznesením sp. zn. 2TdoVS 1/2025 z 29. januára 2025 tak, že zrušil napadnuté rozhodnutie vo výroku II a uložil najvyššiemu súdu, aby vo veci znovu konal a rozhodol.

9. Najvyšší súd právnenému zástupcovi sťažovateľa oznámil podaním z 31. marca 2025 zloženie senátu dovolacieho súdu v zložení JUDr. Peter Štíft (predseda), JUDr. Beáta Javorková (spravodajca), JUDr. Patrik Príbelský, PhD., JUDr. Dušan Krč-Šebera a JUDr. Marián Mačura. V závere oznámenia uviedol, že o námietke zaujatosti vznesenej proti JUDr. Petrovi Štíftovi bude opätovne rozhodovať.

10. Sťažovateľ podaním z 9. apríla 2025 doplnil dôvody námietky zaujatosti proti JUDr. Petrovi Štíftovi.

II.

Argumentácia sťažovateľa

11. V predmetnom dovolacom konaní, ako i v tzv. námietkovom konaní na najvyššom súde nie je dosiaľ rozhodnuté, preto možno podľa sťažovateľa jednoznačne konštatovať, že v danom

konaní došlo k priet'ahom v konaní, ktoré neboli zapríčinené s'ťažovateľom. Celkovo trestné konanie s'ťažovateľa, teda od vznesenia obvinenia, prebieha od 20. júna 2018.

12. Osobitne s'ťažovateľ poukazuje na zjavne neprimerané priet'ahy v dovolacom konaní, ako aj v s'ťažnostnom (námietkovom) konaní. V predmetnej veci bolo 22. apríla 2024 podané dovolanie, ktoré bolo doručené dovolaciemu súdu. Dovolacie konanie však doteraz nebolo posunuté do meritórnej fázy pre existenciu neukončeného s'ťažnostného konania, ktoré sa týka podaných námietok zaujatosti proti niektorým sudcom. Napriek plynutiu značného časového obdobia nebolo dosiaľ o týchto námietkach rozhodnuté, v dôsledku čoho ani nebolo určené riadne zloženie senátu na preskúmanie podaného dovolania.

13. S'ťažovateľ poukazuje na závery uvedené v uznesení najvyššieho súdu sp. zn. 2 TdoVS 1/2025 z 29. januára 2025, ktorým rozhodol o s'ťažnosti proti uzneseniu najvyššieho súdu o nevyklúčení sudcu JUDr. Petra Štífta a v ktorom najvyššiemu súdu vytkol, že sudcovia JUDr. Jana Kostolanská a JUDr. Peter Kaňa sa zúčastnili na vydaní uznesenia z 18. septembra 2024, čo ich zo zákona vylučuje z vykonávania úkonov vo veci vedenej pod sp. zn. 2 TdoV 5/2024, a preto sa nemohli zúčastniť na rozhodovaní o námietke zaujatosti proti členom tohto senátu, a to bez ohľadu na okolnosť, že sa zúčastnili na rozhodovaní vo veci vedenej pod sp. zn. 3 Tost 29/2025 až po predložení dovolania najvyššiemu súdu. I napriek uvedenému sa títo sudcovia naďalej zúčastňovali na rozhodovacej činnosti, čím podľa s'ťažovateľa nepriamo prispeli k vytvoreniu procesnej situácie, ktorá bráni riadnemu a včasnému rozhodnutiu o mimoriadnom opravnom prostriedku.

14. Postup dovolacieho súdu vedie k priet'ahom, ktoré sú v rozpore s princípmi právnej istoty a efektívnosti súdneho konania. Podanie námietok zaujatosti proti sudcom nepredstavuje zložité skutkovo-právne posúdenie, a preto by mali byť vybavované v primeranej lehote. Nemožnosť súdu konať a rozhodnúť o dovolaní z dôvodu neukončenia s'ťažnostného konania na základe podaných námietok zaujatosti tak fakticky znemožňuje rozhodnúť o dovolaní v primeranej lehote. Stav právnej neistoty účastníka konania v čase, keď sa nebude v konaní o veci pokračovať až do rozhodnutia o námietke zaujatosti sudcu, treba čo najskôr odstrániť [I. ÚSn 533/1998 (Zb. Us. 31/1998)].

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej s'ťažnosti

15. Podstatou ústavnej s'ťažnosti je porušenie práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov (čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru) postupom najvyššieho súdu v dovolacom konaní v trestnej veci s'ťažovateľa a súvisiacom námietkovom konaní iniciovanom s'ťažovateľom.

16. Z § 56 ods. 2 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní ústavnej s'ťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu možno o zjavnej neopodstatnenosti ústavnej s'ťažnosti hovoriť, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil s'ťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci

a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú ústavnú sťažnosť preto možno považovať takú, pri ktorej predbežnom prerokovaní ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, ktorej realnosť by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie.

17. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia súdu alebo iného štátneho orgánu. Samotným prerokovaním veci na súde alebo na inom štátnom orgáne sa právna neistota neodstráni. K vytvoreniu želateľného stavu, t. j. stavu právnej istoty, dochádza v zásade až právoplatným rozhodnutím súdu alebo štátneho orgánu (IV. ÚS 221/04, III. ÚS 154/06, II. ÚS 438/2017).

18. Nerozhodnutie o mimoriadnom opravnom prostriedku samo osebe nepredstavuje zásah do právnej istoty strany konania, pretože tá bola nastolená práve právoplatným rozhodnutím nižších súdnych inšancií (v prípade sťažovateľa sa tak stalo 12. januára 2021) a dovolanie je tým procesným prostriedkom, ktoré môže/nemusi právnu istotu prelomiť. Z povahy dovolacieho konania vyplýva, že najvyšší súd ako súd dovolací preskúmava rozhodnutie odvolacieho súdu na základe podaného dovolania v intenciách dovolacích dôvodov vrátane správnosti postupu konania, ktoré napadnutému rozhodnutiu predchádzalo, z čoho priamo vyplýva zvýšená faktická a časová náročnosť takeého konania, a preto časový rámec, ktorý najvyšší súd na vydanie rozhodnutia o dovolaní potrebuje, má zodpovedať významu jeho rozhodovania.

19. Ústavný súd konštatuje, že doterajšiu dĺžku konania o dovolaní sťažovateľa (rozhodovanie v merite dovolacieho konania) vrátane rozhodovania o námietkach zaujatosti v žiadnom prípade nemožno označiť za neprimeranú, teda zasahujúcu do označených práv sťažovateľa. V čase rozhodovania ústavného súdu koná najvyšší súd o dovolaní sťažovateľa jeden rok, čo nie je v zrejmom nesúlade s obsahom dotknutých práv.

20. Ústavný súd musí poukázať na to, že sťažovateľ napriek tomu, že namieta dĺžku dovolacieho konania, aktívne využíva procesné nástroje (námietky zaujatosti), ktoré mu poskytuje právna úprava a ktoré majú slúžiť predovšetkým na ochranu jeho práv, avšak na strane druhej nie nezanedbateľným spôsobom predlžujú celkovú dĺžku dovolacieho konania, keďže v prvom rade je potrebné ustáliť zákonné zloženie senátu dovolacieho súdu, ktorý o dovolaní sťažovateľa rozhodne. Presadzovanie požiadavky na rýchllosť konania môže za daných okolností ustúpiť požiadavke na zachovanie práva na zákonného a nestranného sudcu, teda ochrane zákonnosti súdneho konania. Akceptujúc procesnú aktivitu sťažovateľa, ktorý vzniesol viaceré námietky zaujatosti (namietať sudkyňu Špecializovaného trestného súdu a päť sudcov najvyššieho súdu) a rozhodnutia o nich napadol sťažnosťami, ústavný súd poukazuje na svoju judikatúru, v ktorej uviedol, že v dôsledku uplatnenia procesných práv účastníkom konania nepochybne dochádza k predĺženiu konania, pričom zodpovednosť za tento stav neznáša oprávnená osoba a nemožno ju pripísať ani v neprospech štátneho orgánu konajúceho vo veci (porov. I. ÚS 632/2024, IV. ÚS 456/2022).

21. V súvislosti s predbežným prerokovaním ústavnej sťažnosti tak ústavný súd poukazuje na svoju doterajšiu judikatúru, z ktorej vyplýva, že nie každý zistený prietah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (napr. II. ÚS 57/01, I. ÚS 48/03, III. ÚS 59/05). Pojem

„zbytočné prietahy“ obsiahnutý v čl. 48 ods. 2 ústavy je pojem autonómny, ktorý treba vykladať a aplikovať predovšetkým materiálne. S ohľadom na konkrétne okolnosti veci sa totiž postup dotknutého štátneho orgánu nemusí vyznačovať takými významnými prietahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako „zbytočné prietahy“ v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy (napr. I. ÚS 63/00). V prípade, keď ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že charakter postupu všeobecného súdu sa nevyznačoval takými významnými prietahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako „zbytočné prietahy“ v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy, sťažnosť spravidla odmietne ako zjavne neopodstatnenú (napr. I. ÚS 41/01, I. ÚS 57/01, III. ÚS 59/05).

22. Po preskúmaní ústavnej sťažnosti a okolností danej veci teda ústavný súd dospel k záveru, že v tomto prípade nemohol konštatovať také nedostatky, na základe ktorých by po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie bolo možné vysloviť porušenie sťažovateľom označených práv postupom najvyššieho súdu v dovolacom konaní ani súvisiacich námietkových, resp. sťažnostných konaniach. Ústavný súd preto ústavnú sťažnosť sťažovateľa pri predbežnom prerokovaní odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú. Ústavný súd však poznamenáva, že toto rozhodnutie nepredstavuje prekážku rozsúdenej veci a pre prípad intenzívnejšej nečinnosti najvyššieho súdu nie je opatrenie ústavného súdu vylúčené.

23. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti stratilo opodstatnenie zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľa, keďže rozhodovanie o nich je viazané na vyslovenie porušenia práva alebo slobody (čl. 127 ods. 2 prvá veta ústavy).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 10. júna 2025

Ladislav Duditš
predseda senátu